

Gynekologie - Vyšetřovací metody v gynekologii

Komplexní gynekologické vyšetření

- 1) Pohovor s pacientkou – anamnéza (ra, oa, ga, no, fa, aa, pa, sa)
- 2) Celkové tělesné (fyzikální) vyšetření
- 3) Vyšetření gynekologických orgánů pohledem, v zrcadlech, pohmatem , UZ malé pánve
- 4) Kolposkopické vyšetření čípku s odběrem onkologické cytologie (+ HPV testace)
- 5) Speciální vyšetření podle záměru a obtíží
(vaginoskopie, HSK, LSK, cystoskopie, rektoskopie)

ANAMNÉZA (řízený rozhovor s pacientkou)

- **RA – rodinná anamnéza**
 - vychází z údajů pacienta a týká se členů jeho rodiny, uvádějí se tam všechny závažné choroby a příčiny úmrtí příbuzných v přímé linii
 - **interní onemocnění, nádorová onemocnění (benigní x maligní, věk vzniku), dědičná onem.**
- **OA – osobní anamnéza**
 - osobní anamnéza je chronologicky uspořádaným přehledem onemocnění, která pacient prodělal od narození po současnost, **následné sledování u odborníka a léčba**
 - běžné dětské choroby
- **GA – gynekologická anamnéza**
 - PM
 - věk menarché, menstruační cyklus (začátek, konec, nepravidelnosti, související potíže)
 - **těhotenská anamneza**
 - Vše chronologicky , ev. Genetická zátěž (**např. přerušení těhotenství pro m.Down**)
 - Porody – rok, vaginální x SC (indikace), gestační týden, komplikace
váha novorozence, zdrav. stav dítěte
 - Potraty – spontánní / zamklé těhotenství / přerušení na žádost ,
farmakologické ukončení x chirurgické x revize dutiny děl. ; komplikace
mimoděložní těhotenství
 - Sterilita , infertilita - doba léčby, typ, IVF centrum
 - **gynekologická onemocnění**
(vrozené vady, záněty, operace, patologie čípku, ovarií, dělohy, onkologická onemocnění
operační nebo diagnostický zákrok v anamnéze (HSK, LSK, hormonální, kyretáže).
 - **hormonální terapie** – antikoncepce, hormonální substituce
- **NO – nynější onemocnění** - jednou větou důvod návštěvy lékaře
 - symptomy a příznaky
 - Bolest, krvácení, výtok
 - nemoci se kterým se žena v tu danou chvíli léčí
- **Dále**
 - FA – farmakologická anamnéza
 - AA – alergická anamnéza + u lékové uvést typ reakce (kopřivka, dušnost...)
 - PA – pracovní anamnéza
 - SA – sociální anamnéza

FYZIKÁLNÍ VYŠETŘENÍ

- aspekce
- perkuse

- auskultace
- palpace
- specifikum per vaginam, per rectum, zevní pelvimetrie (dnes raritně), vyšetření prsů
- Vyšetření zevních rodidel – popis změn oproti fyziologickému stavu (tvarové změny, topografické vztahy, kožní a slizniční afekce, barva, sekrety, bolestivost)
- vyšetření zrcadly (per speculam) - gynekologická zrcadla se zavádějí do pochvy a umožňují lékaři prohlédnout poševní stěnu, klenby poševní a děložní čípek.
 - Při tom může lékař odebrat materiál na bakteriologické či cytologické vyšetření.
- Palpační vyšetření per vaginam – bimanuálně. Topografie, odchylky od normy, bolestivost, rezistence (popis lateralizace, velikosti, konzistence, vztahů k okolí...)
 - Pacientkou označené bolestivé místo až na konec bimanuálního vyšetření
- Vyšetření per rectum je doplňující vyšetření - skybala, patologické rezistence / tumory
 - Možno doplnit konzultaci na chirurgii / proktologii

Vyšetření prsů

- Je součástí komplexního gynekologického vyšetření
- Gynekolog se zabývá spíše screeningem, nebo spolupracuje s mamologem, onkologem a chirurgem
- Může ženu vyšetřit pomocí UZ,
- [screeningové zobrazovací vyšetření v centru \(mamologie, oddělení zobrazovacích metod\)](#)

Laboratorní vyšetření

- Obecné a výběrové metody
- Obecné laboratorní vyšetření (KO, biochemické vyšetření, hladina železa)
- Laboratorní diagnostika gravidity (hCG).
- Vyšetření moči – testovací proužky, chemicky sediment, kultivace
- Hormonální vyšetření – HHO osy a ostatních žláz s vnitřní sekrecí.
- Bakteriologické - virologické, parazitologické, imunologické vyšetření. Nádorové markery.

Funkční testy

- Bazální teploty
- Hormonální testy (progesteronový, estrogenový,..)

Genetické vyšetření

- screening v těhotenství
- opakované těhotenské ztráty
- zatížená rodinná a osobní anamnéza
- IVF program

Zobrazovací metody

- Rentgenové metody
 - vyšetření je kontraindikované v graviditě – život ohrožující stav matky je výjimkou.
 - MAMOGRAFIE - speciální mamografy s měkkým rtg zářením. Koncentrováno na speciální pracoviště pro onemocnění prsů. Základní screeningové vyšetření v onkologické prevenci.
 - HYSTEROSALPINGOGRAFIE (HSG) – rtg vyšetření dutiny dělohy a průchodnosti vejcovodů
 - pomocí zavaděče se do dutiny děložní aplikuje kontrastní látka, sleduje se náplň dutiny děložní a průstup zkrz vejcovody do dutiny břišní,
 - zobrazí pouze morfolické (ve tvaru a anamtomii) odchylky
 - metoda na ústupu – radiační zátěž a je nahrazována novými metodami (UZ HyCoSy - hysotero contrast sonografy, HyFoSy - foam)

- CT
 - Jedná se o radiologickou vyšetřovací metodu, která pomocí rentgenového záření umožňuje zobrazení vnitřních orgánů , možno doplnit kontrastní vyšetření (dle typu – možno zobrazení cévního zásobení nebo střevní náplň)
 - Přehled v dutině břišní, malou pánev lépe zobrazí MRI.
- MRI
 - Pomocí MRI je možné získat řezy určité oblasti těla, ty dále zpracovávat a spojovat až třeba k výslednému 3D obrazu požadovaného orgánu.
 - Magnetická rezonance využívá silné statické magnetické pole a elektromagnetické vlnění , není radiační zátěž, možno doplnit kontrastní vyšetření (zobrazení cévního zásobení)

Ultrazvuk

- velmi rozšířené a užitečné vyšetření v porodnictví a gynekologii
 - základní x screeningové x expertní
- Je neinvazivní, prováděné gynekologem, nezatěžuje zářením.
- Využívá se ultrazvukové vlnění vysoké frekvence. Vlnění se vysílá sondou a šíří se tkání. Na rozhraní různých hustot se částečně odráží a prochází dále. Výsledkem je obraz s možností vyšetření v reálném čase.
- ULTRAZVUK DOPPLEREM – funkční vyšetření využívající fyzikální Dopplerův princip – tok tekutiny

Urodynamické vyšetření

- Speciálními přístroji se analyzují tlaky a tlakové profily ve vývodném močovém systému

Endoskopické metody

- Umožňují diagnostiku i léčbu.
- KOLPOSKOPIE kolposkopem
 - Jde o zobrazení děložního hrdla, pochvy a zevních rodidel. Provádí se během gynekologického vyšetření
 - Nativní x rozšířená (aplikace k. octové)
- VAGINOSKOPIE
 - je endoskopická metoda využívaná v dětské gynekologii k prohlédnutí pochvy a děložního čípku, nástrojem tenkého kalibru (vaginoskop)
- HYSTEROSKOPIE
 - endoskopie dutiny děložní.
 - Jsou diagnostické nebo operační, různá síla nástroje (4 – 6 – 8 – 9 mm)
- LAPAROSKOPIE
 - endoskopie břišní/pánevní dutiny.
 - Široce využívaná diagnostická a operační technika
- CYSTOSKOPIE, REKTOSKOPIE, KOLONOSKOPIE
 - doplňující metody zejména v urogynekologii, onkologii a diferenciální diagnostice.

Operační diagnostické metody

- SONDÁŽ
 - vyšetření děložní dutiny nebo jiné dutiny (absces) či komunikace (píštěl) sondou.
- BIOPSIE (EXCIZE)
 - cílený odběr tkáně za účelem histologického vyšetření
- PROBATORNÍ KYRETÁŽ
 - získá tkáně z dutiny dělohy (hrdla, těla).
- PUNKCE a punkční biopsie

- nabodnutí dutého orgánu nebo cílený odběr speciální jehlou na histologické vyšetření
- **PROBATORNÍ LAPAROTOMIE**
 - otevření dutiny břišní chirurgickým postupem za účelem diagnózy.

Per vaginam – vyšetření přes pochvu

Per rectum – vyšetření přes konečník

Aspekce – vyšetření pohledem

Palpace – vyšetření pohmatem

Perkuse – vyšetření poklepem

Auskultace – vyšetření poslechem

HSK – zkratka pro hysteroskopii

LSK – zkratka pro laparoskopii

Excize – operativní odnětí, vyříznutí

MRI – zkratka pro magnetickou rezonanci

CT – zkratka pro počítačovou tomografii